

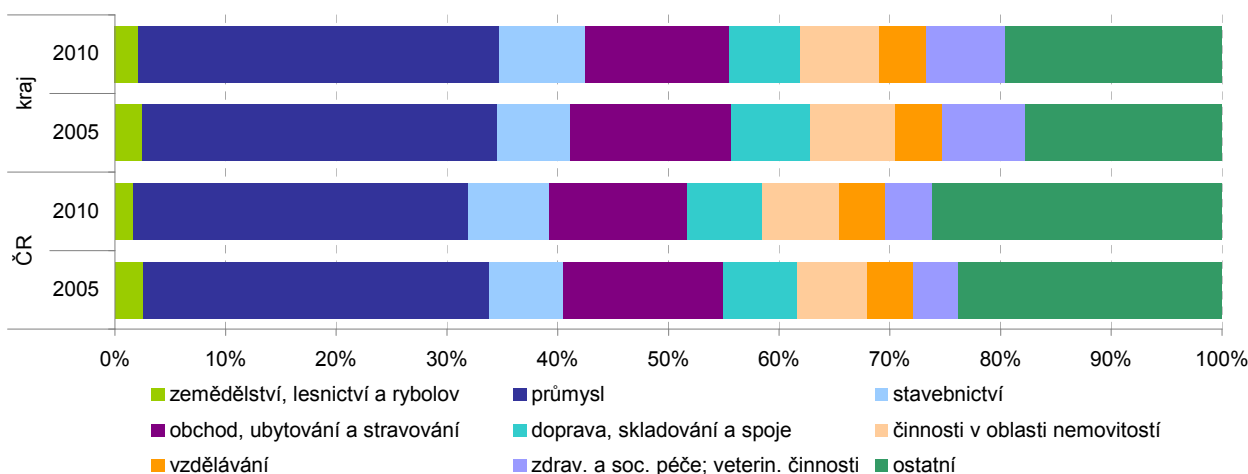
Makroekonomické ukazatele v Karlovarském kraji v roce 2010

Úvod

Mimořádná revize národních účtů, jež se uskutečnila v loňském roce, byla nejrozsáhlejší v historii agendy národních účtů ČR. Revizí prošly údaje v celé časové řadě od roku 1995. Při revizi národních účtů došlo k řadě zlepšení a rozšíření aplikovaných metod výpočtu HDP a současně i k nárůstu využívaných zdrojů dat. V souladu s revizí národních účtů na základě upřesněné metodiky Eurostatu byl proveden přepočtení též u regionálních účtů, a to za celé období jejich sledování od roku 1995. Přepočty vyplynuly nejen z metodických změn (přechod od odvětvové klasifikace OKEČ na klasifikaci CZ-NACE, imputované nájemné dříve podle tržní hodnoty bytů, nyní podle skutečné hodnoty tržních nájmu), ale i z úprav metodiky pro zajištění úplnosti ekonomiky na regionální úrovni (individuální bytová výstavba, nelegální ekonomika). Celkové dopady provedené revize nebyly příliš výrazné vzhledem k tomu, že jednotlivé úpravy často působily protichůdně. Větší rozdíly v některých krajích (také v Karlovarském kraji) v letech 2008 a 2009 souvisejí s tím, že dříve publikované údaje za tyto roky byly předběžné. Podrobnější vysvětlení přepočtů je uvedeno na internetových stránkách ČSÚ v oddíle Regionální účty, Časové řady regionálních účtů [Poznámky k údajům HPH a HDP publikovaným v roce 2011](#).

Hrubá přidaná hodnota: Hodnota hrubé přidané hodnoty v Karlovarském kraji od roku 1995 každoročně stoupala, v roce 2009 došlo poprvé k meziročnímu poklesu hrubé přidané hodnoty. **Pokles hrubé přidané hodnoty.** V roce 2010 tento pokles pokračoval, hrubá přidaná hodnota se meziročně snížila o 1,6 % na 72 008 mil. Kč (v běžných cenách). Ke stejnému propadu hrubé přidané hodnoty oproti minulému roku došlo pouze ve Zlínském kraji, v ostatních krajích ČR se hodnota hrubé přidané hodnoty snížila pouze minimálně, nebo naopak mírně stoupla. Nejvyšší nárůst hrubé přidané hodnoty byl zaznamenán v Hl. městě Praze (o 2,9 %), a ve Středočeském kraji (o 2,7 %).

Graf č. 1 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Karlovarském kraji a ČR

Struktura HPH bez významných změn.

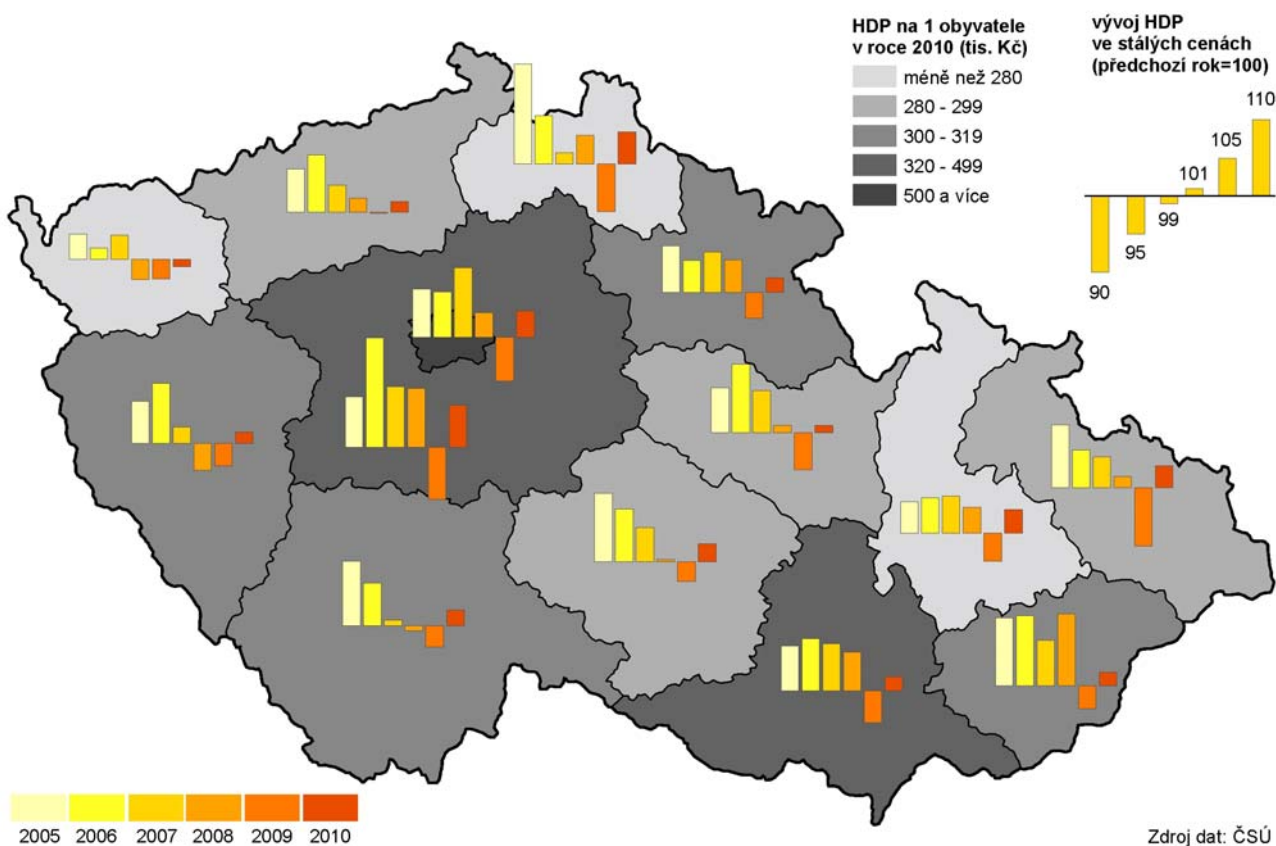
Struktura hrubé přidané hodnoty (HPH) podle sektorů zůstává bez významných změn. Největší podíl HPH v kraji je každoročně vytvořen ve zpracovatelském průmyslu, v roce 2010 činil tento podíl 19,8 % a meziročně tak vzrostl o 1,1 procentního bodu. Zvýšil se také podíl HPH ze stavebnictví (o 0,5 procentního bodu), z ubytování, stravování a pohostinství (o 0,4 procentního bodu) a z kulturní, zábavní a rekreační činnosti (o 0,3 procentního bodu).

Významnější pokles zaznamenal podíl HPH vytvořený ve velkoobchodu a maloobchodu a při opravách a údržbě motorových vozidel (o 0,9 procentního bodu), ve veřejné správě a obraně a povinném sociálním zabezpečení (o 0,7 procentního bodu) a při výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (o 0,6 procentního bodu).

Nárůst podílu sekundárního sektoru na tvorbě HPH.

Primární sektor (zemědělství, lesnictví a rybářství) v kraji zaujímá dlouhodobě nízký podíl na tvorbě HPH, v roce 2010 činil tento podíl 2,2 % a ve srovnání s rokem 2005 to představuje pokles o 0,3 procentního bodu. Zatímco celorepublikový průměr podílu sekundárního sektoru v roce 2010 ve srovnání s výsledky roku 2005 zaznamenal mírný pokles, v Karlovarském kraji došlo ve stejném období k nárůstu podílu sekundárního sektoru na tvorbě HPH, a to o 1,6 procentního bodu. Významněji se přitom na tomto nárůstu podílelo stavebnictví, hodnota HPH zde rostla již od roku 2009. Ve srovnání s rokem 2008, kdy byl propad vytvořené HPH ve stavebnictví největší, zaznamenala hodnota HPH ve stavebnictví nárůst o 1,7 procentního bodu. Hodnota HPH vytvořená v průmyslu v roce 2010 činila 32,5 %, což je o 2,2 % více, než celorepublikový průměr. Ve sledovaném období přitom její hodnota kolísala. Terciární sektor (služby) se v kraji na tvorbě HPH v roce 2010 podílel 57,5 %, což je o 3,3 procentního bodu méně, než je republikový průměr. Karlovarský kraj tak obsadil 4. příčku na pomyslném žebříčku za Hl. městem Prahou a za krajem Jihomoravským a Olomouckým.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2005 až 2010

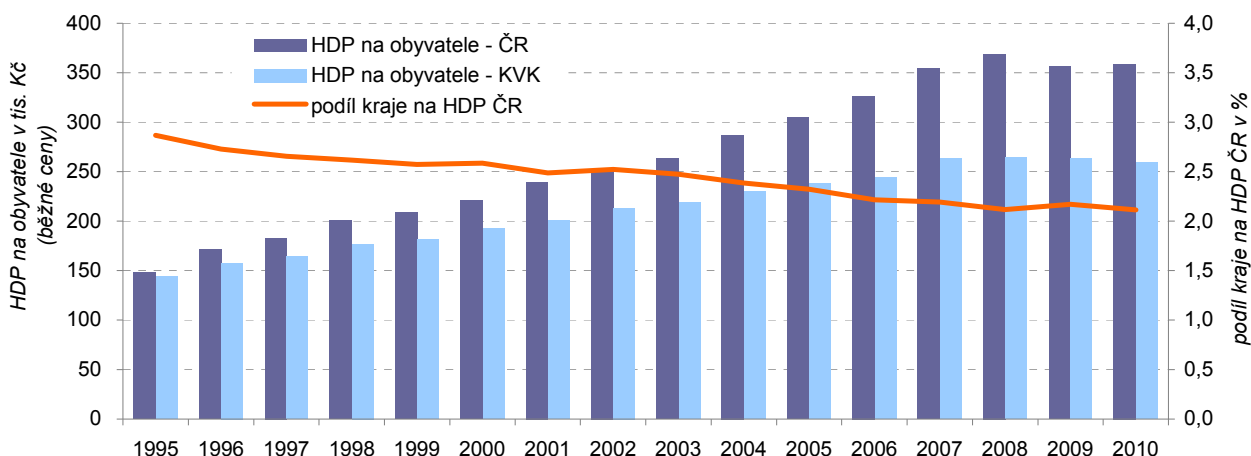
Hrubý domácí produkt:
Vývoj HDP ovlivněn
ekonomickou recesí.

Hrubý domácí produkt je nejkompexnějším ekonomickým ukazatelem, který Český statistický úřad poskytuje. Na krajské úrovni se jedná o regionalizovaný hrubý domácí produkt. Tvorba hrubého domácího produktu v Karlovarském kraji v roce 2010 dosáhla hodnoty 79 845 mil. Kč a zaznamenala tak ve srovnání s předcházejícím rokem pokles o 1,7 %. Podíl kraje na tvorbě HDP v rámci ČR činil 2,1 %, což je dlouhodobě nejmenší podíl ze všech krajů. Tento podíl se navíc postupně snižuje, od roku 2005 došlo k poklesu o 0,2 procentního bodu a od roku 1995 dokonce o 0,8 procentního bodu. Nejvíce se na tvorbě HDP podílí Hl. město Praha (25,8 %), dále pak Středočeský kraj (10,7 %) a kraj Jihomoravský (10,3 %).

HDP na 1 obyvatele
nejnižší v celé ČR.

Tvorba hrubého domácího produktu na 1 obyvatele se v roce 2010 v Karlovarském kraji oproti minulému roku snížila o 1,6 % na 259 560 Kč, což představuje 72,3 % celorepublikového průměru. V mezikrajském srovnání je to nejnižší hodnota hrubého domácího produktu na 1 obyvatele ze všech krajů ČR. Zatímco v roce 1995 byl ještě Karlovarský kraj v tvorbě hrubého domácího produktu na druhém místě za Hl. městem Prahou, v následujících letech se posouval na pomyslném žebříčku na dolní příčky a od roku 2008 se umísťuje na posledním místě ze všech krajů ČR.

Graf č. 2 Hrubý domácí produkt v Karlovarském kraji

Pokles HDP na
1 zaměstnaného.

Pokles vykázal ve sledovaném období také ukazatel HDP na 1 zaměstnaného. Jeho hodnota se meziročně snížila o 0,5 % na 563 698 Kč. Z dat za posledních patnáct let je patrné, jak se neustále otevírají nůžky mezi HDP na 1 zaměstnance ČR jako celku a Karlovarského kraje. Zatímco v roce 1995 dosahovala hodnota HDP na 1 zaměstnaného v kraji 92,5 % celorepublikového průměru, v roce 2010 už to bylo jen 75,5 %. V mezikrajském srovnání obsazuje Karlovarský kraj hodnotami HDP na 1 zaměstnaného dlouhodobě poslední příčku pomyslného žebříčku.

Nejnižší hodnota HDP
ve standardu kupní
síly v rámci ČR.

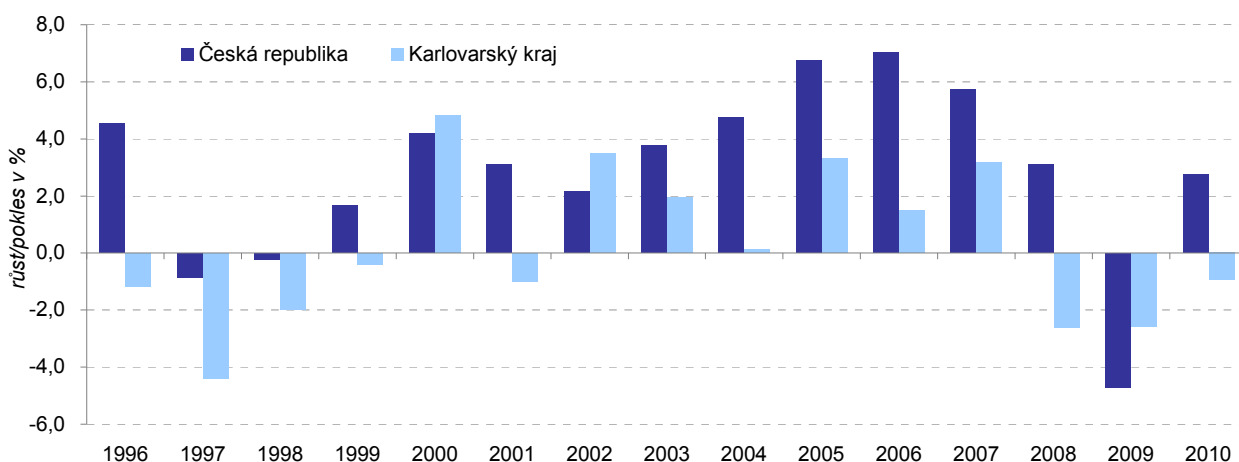
Ukazatel hrubého domácího produktu ve standardu kupní síly (PPS) slouží především k mezinárodnímu srovnání zemí s různými měnami, které mají různou kupní sílu. Karlovarský kraj v roce 2010 hodnotou hrubého domácího produktu ve standardu kupní síly dosahoval 57,6 % průměru zemí EU 27.

Proti minulému roku to představuje pokles o 3,2 procentního bodu. V rámci celé České republiky je to nejnižší hodnota ze všech krajů, ČR jako celek vykazovala v roce 2010 hodnotu HDP ve standardu kupní síly ve výši 79,7 % průměru EU.

Nejnižší tempo růstu HDP ve stálých cenách

Hrubý domácí produkt podléhá ve svém vývoji cenovým vlivům, proto se k vyjádření jeho změn v čase užívá přepočtení na srovnatelnou cenovou hladinu. Ze srovnání vývoje meziročních indexů HDP je patrné, že v roce 2008 zasáhla Karlovarský kraj, společně s krajem Plzeňským a Jihočeským, ekonomická recese. Tato recese se naplno projevila v roce 2009, kdy již tempo růstu zaznamenalo meziroční pokles ve všech krajích ČR bez výjimky. V roce 2010 ekonomická recese v Karlovarském kraji pokračovala, v ostatních krajích ČR i v České republice jako celku došlo k mírnému meziročnímu nárůstu tempa růstu HDP.

Graf č. 3 Meziroční růst/pokles HDP ve stálých cenách v Karlovarském kraji a ČR

Tvorba hrubého fixního kapitálu: Tvorba hrubého fixního kapitálu kolísá.

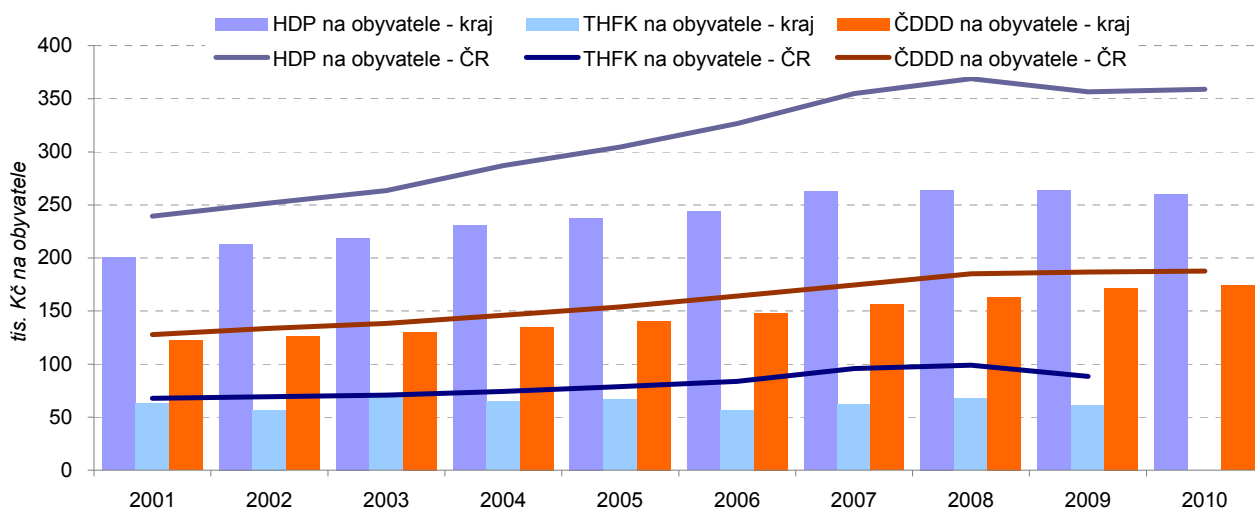
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v Karlovarském kraji kolísají v závislosti na realizaci větších investičních akcí v jednotlivých letech. V roce 2009 dosahovala hodnota tvorby hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v kraji 60 962 Kč a pohybovala se tak 31,0 % pod celorepublikovým průměrem. Republikového průměru tato hodnota nedosahuje již od roku 1997. Z krajů ČR překračuje republikový průměr v několika posledních letech pouze Hl. město Praha (a to o více než 150 %). V mezikrajském srovnání klesl Karlovarský kraj z páté pozice v roce 2005 na deváté místo v roce 2009. Podíl kraje na tvorbě hrubého fixního kapitálu ČR v roce 2009 činil 2,0 %, což je o 0,5 procentního bodu méně, než v roce 2005.

Čistý disponibilní důchod domácností: Pátá nejnižší hodnota ČDDD kraje v ČR.

Čistý disponibilní důchod domácností je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory finančních aktiv a na akumulaci hmotných i nehmotných aktiv. Ukazatel naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v jednotlivých regionech. Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) na 1 obyvatele Karlovarského kraje, stejně jako v celé ČR, v posledních patnácti letech neustále vykazoval rostoucí trend. V roce 2010 činila jeho hodnota v kraji 174 215 Kč v běžných cenách, což představuje meziroční nárůst o 1,4 %. Pohybovala se tak 7,2 % pod republikovým průměrem. Z umístění na 4. příčce pomyslného žebříčku v roce 2000 se tak Karlovarský kraj posunul až na 10. místo.

Nižší hodnotu ČDDD na 1 obyvatele vykazovaly v roce 2010 pouze čtyři kraje (Pardubický, Moravskoslezský, Ústecký a Olomoucký kraj). Nad průměrem ČR se dlouhodobě umísťují kraje Hl. město Praha (v roce 2010 o 31,1 %) a Středočeský kraj (v roce 2010 o 5,8 %).

Graf č. 4 Vývoj HDP, THFK a ČDDD¹⁾ na obyvatele v Karlovarském kraji a ČR

¹⁾ THFK - tvorba hrubého fixního kapitálu, ČDDD - čistý disponibilní důchod domácností

Z grafu č. 4 lze vysledovat pokles hrubého domácího produktu v roce 2009, a to jak v Karlovarském kraji, tak i v ČR jako celku. Naopak čistý disponibilní důchod domácností stále narůstal, tento růst se však zpomaloval, v ČR bylo přitom zpomalení výraznější (nárůst jen o 0,5 %), v Karlovarském kraji rostl čistý disponibilní důchod v roce 2010 o 1,4 %.

Ekonomická recese trvá.

Z výsledků makroekonomických ukazatelů za rok 2010 je patrné, že v tomto roce nedošlo v Karlovarském kraji z makroekonomického hlediska k oživení ekonomiky, která je nadále ovlivněna ekonomickou recesí.

Makroekonomické ukazatele v Karlovarském kraji

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hrubý domácí produkt (HDP)						
v mil. Kč	72 351	74 284	80 355	81 467	81 213	79 845
v mil. EUR	2 429	2 621	2 894	3 266	3 072	3 158
v mil. PPS ¹⁾	.	.	.	4 466	4 399	4 324
vývoj ve stálých cenách, předchozí rok = 100	103,3	101,5	103,2	97,4	97,4	99,1
podíl kraje na HDP České republiky (%)	2,3	2,2	2,2	2,1	2,2	2,1
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele						
v Kč	237 537	243 895	262 925	264 007	263 710	259 560
v EUR	7 976	8 605	9 469	10 583	9 976	10 266
v PPS ¹⁾	.	.	.	14 472	14 285	14 055
průměr ČR = 100	78,0	74,7	74,1	71,5	74,0	72,3
průměr EU 27 ²⁾ v PPS ¹⁾ = 100	.	.	.	57,9	60,8	57,6
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného v Kč						
v Kč	479 868	502 659	549 271	547 728	566 352	563 698
průměr ČR = 100	75,7	74,7	76,3	74,1	77,9	75,5
Hrubá přidaná hodnota (HPH)						
v mil. Kč	65 194	67 295	72 496	73 666	73 204	72 008
v tom podíl odvětví (%)						
A Zemědělství, lesnictví a rybnářství	2,5	3,0	2,8	1,9	2,0	2,2
B-E Průmysl	32,0	31,8	35,5	33,0	32,1	32,5
F Stavebnictví	6,7	6,4	6,4	6,1	7,4	7,8
G-S Služby	58,8	58,8	55,3	58,9	58,5	57,5
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)						
v mil. Kč	20 215	17 191	18 918	20 804	18 774	.
v mil. PPS ¹⁾	.	.	.	1 140	1 017	.
podíl kraje na THFK České republiky (%)	2,5	2,0	1,9	2,0	2,0	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele						
v Kč	66 369	56 443	61 899	67 420	60 962	.
průměr ČR = 100	84,4	67,4	64,6	68,2	69,0	.
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)						
v mil. Kč	42 763	45 191	47 692	50 362	52 895	53 592
v mil. PPCS ¹⁾	2 469	2 599	2 752	2 613	2 737	2 819
podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	2,7	2,7	2,6	2,6	2,7	2,7
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele						
v Kč	140 396	148 376	156 050	163 208	171 758	174 215
průměr ČR = 100	91,3	90,4	89,5	88,2	91,9	92,8

¹⁾ PPS, PPCS - standardy kupní síly. S ohledem na to, že Eurostat provedl aktualizaci koeficientů standardů kupní síly pouze za roky 2008, 2009 a 2010, nejsou v tabulce údaje v ukazatelích vyjádřených v m. j. PPS za předchozí roky uvedeny.

²⁾ EU27 - 27 členských států EU